

Original Research

The Relationship between Identity Styles and Attachment Styles with Religious Commitment: The Mediating Role of Family Functioning

**Maryam Sayad Shirazi¹
Iman Zaghian²**

Abstract

The aim of this research is to investigate and analyze the level of religious commitment among female students, considering the influence of attachment styles, identity styles, and family functioning. The research employed the structural equation modeling method. The statistical population consisted of students from Al-Zahra University, with 387 participants selected using non-random available sampling, including 287 single and 31 married individuals.

According to the findings of this research, there is a positive and significant relationship between informational, normative, and commitment identity styles with religious commitment, with correlation coefficients of $r = 0.283$, $r = 0.552$, and $r = 0.396$ respectively ($p \leq 0.05$). The dimensions of family functioning also show a positive and significant relationship with religious commitment, with a correlation coefficient of $r = 0.453$. Furthermore, a positive and significant relationship was found between secure attachment style and religious commitment, with a correlation coefficient of $r = 0.410$. Conversely, avoidant and ambivalent attachment styles exhibit significant negative relationships with religious commitment, with correlation coefficients of $r = -0.283$, $r = -0.254$, and $r = -0.252$ respectively ($p \leq 0.05$).

1. Assistant Professor, Department of Psychology, Women Research Institute, Al-Zahra University, Tehran, Iran. ma.sayyad@alzahra.ac.ir. (**Corresponding Author**)

2. PhD student in cognitive psychology, Department of Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Kharazmi University, Tehran (Karaj Campus), Iran. Siman.zaghian98@gmail.com

Submit Date: 2023/16/05

Accept Date: 2023/02/09

Based on these findings, it can be concluded that identity styles and attachment styles have an impact on the level of religious commitment among female students, with family functioning mediating this relationship.

Keywords

Identity, Attachment, Female Students, Religious Commitment, Family

Introduction

Religion is a profoundly significant phenomenon with profound effects on human life. Commitment and belonging to religion lead to positive changes in a person's life, including increased life satisfaction, happiness, and overall health. One component closely related to religious commitment is identity styles. Various classifications exist in this regard, with two prominent examples being those of Berzonsky and Marcia. Marcia categorizes identity into four types: achieved, foreclosed, confused, and diffused. Berzonsky, on the other hand, categorizes identity as informational, normative, and diffuse/avoidant.

Attachment styles, another aspect investigated in this research concerning religious commitment, originate from attachment theory developed by John Bowlby and Mary Ainsworth in 1992. This theory categorizes attachment into two main styles: secure and insecure. Insecure attachment is further divided into three categories: avoidant, ambivalent, and disorganized (Mamarian et al., 1991).

Furthermore, religiosity is believed to enhance family functioning. According to Islamic teachings, an efficient family is one where members are committed to religious beliefs, Islamic laws, and ethics, fostering the nurturing and discovery of individuals' talents. This research aims to investigate the relationships between various attachment and identity styles and their impact on religious commitment, with family functioning serving as a potential mediator.

Methodology

The method used in this research is descriptive correlational structural equation modeling (path analysis). The target statistical population in this research includes students of Al-Zahra University (approximately 9,400 people). A sample of 318 individuals was selected using non-random sampling (availability sampling). The software used for analysis in this research included SPSS 26 and Amos 26. The tools used in this research included the religious commitment

questionnaire by Jan-Borzuri, Berzonsky's identity style questionnaire, and Collins and Reed's adult attachment style questionnaire.

Findings

Based on the results obtained, the relationship between informational identity style, normative identity style, and commitment identity style with religious commitment is positive, with values of $r = 0.283$, $r = 0.552$, and $r = 0.396$, respectively. These relationships are significant ($p < 0.05$). However, the relationship between avoidant identity style and religious commitment is not statistically significant ($p \geq 0.05$).

Furthermore, the relationship between dimensions of family functioning and religious commitment, with a value of $r = 0.453$, is positive and meaningful. Additionally, the relationship between secure attachment style and religious commitment, with $r = 0.410$, is positive and significant. On the other hand, the relationships between avoidant and ambivalent attachment styles with religious commitment, with values of $r = 0.283$ and $r = 0.254$, respectively, are significant. The negative relationship with $r = -0.252$ is also significant ($p \geq 0.05$). It should be noted that the correlation matrix between the variables is significant at the $p < 0.01$ level.

Based on the results obtained, the direct effect of secure attachment style on family functioning (0.36), avoidant attachment style on family functioning (-0.15), and ambivalent attachment style on family functioning (-0.20) is statistically significant. Similarly, the direct effect of secure attachment style on religious commitment (0.27) and family functioning on religious commitment (0.35) is also significant.

Regarding the direct effects of identity styles and commitment on family functioning, it was found that the direct effect of informational identity style and commitment on family functioning was not significant. However, the direct effects of normative identity style and avoidant identity style on family functioning are statistically significant, with coefficients of 0.31 and -0.24, respectively.

Moreover, the direct effect of normative identity style on religious commitment (0.47) was found to be significant. Conversely, the direct effects of avoidant and ambivalent attachment styles and commitment on religious commitment were not significant. Non-significant paths were consequently removed from the equation to improve the model fit. In all significant paths, the absolute values of t exceed ± 1.96 , indicating the significance of these paths. Sobel's test was employed to ascertain the significance of the relationship between the pattern of

religious commitment based on attachment style and the mediation of family functioning.

Result

In this research, these two questions were addressed, revealing that avoidant and normative identity styles exert a reverse effect, while others have a direct impact on an individual's religious adherence. Additionally, the secure attachment style plays a direct and indirect role, mediated by family functioning, whereas avoidant and ambivalent attachment styles exhibit a negative and significant relationship solely through mediation by family functioning.

Thus, it should be emphasized that the family serves as the most crucial foundation for fostering self-awareness and psychological well-being in individuals. When the family fulfills its function effectively, it enables the individuals it nurtures to experience inner peace, stemming from the family serving as a secure base where their emotional needs can be met.

References

- Akbari, H. & Abdeyousefkhani, Z. (2014). Examining the relationship between religious commitment and life satisfaction. *Educational research Journal*, 10(43), 37-68. (In Persian)
- Ali Akbari Dehkordi, M., Agha Yousefi, A. & Aslami, E. (2012). Examining the relationship between happiness and religious orientation and personality. *Psychological Studies*, 10(2), 119-142. (In Persian)
- Ashnad, F., Rezaian Bilandi, H. & Ahmadi, M. R. (2019). The moderating role of religious orientation in the relationship between attachment styles and marital commitment. *Islamic Studies of Women and Family*, 7(13), 53-76. (In Persian)
- Askari, M., Heydari, A. & Asgari, P. (2015). The relationship between spiritual intelligence and religious orientation with psychological well-being and existential anxiety in college students. *Research in Educational Systems*, 9(31), 163-190. (In Persian)
- Aslani, K., Sayadi, A. & Aman Elahi, A. (2011). The relationship between attachment styles and family functions and general health. *Family Counseling and Psychology Quarterly*, 2(2), 163-177. (In Persian)

- Astrachan, J. H., Binz Astrachan, C., Campopiano, G. & Baù, M. (2020). Values, spirituality and religion: Family business and the roots of sustainable ethical behavior. *Journal of Business Ethics*, 163, 637-645.
- Atash Afroz, A., Azimi, K. & Amini, M. (2015). The relationship of spiritual intelligence and religious orientation with happiness Among students of Kharazmi University. *Islam and Health of Journal*, 2(3), 7-14.
- Azizi, N. & Soleimani, J. (2017). Examining the role of religious orientation in the mental health of high school students. *Fiqh and Principles Quarterly*, 1(1), 16-30. (In Persian)
- Bardel, M. & Badri Gregari, R. (2022). The effect of attachment styles and family functioning on forgiveness in secondary school students. Knowledge and research in applied psychology. (article ready for publication). (In Persian)
- Barkhordari, M., Saidi, M. S. & Hojat Khah, S. M. (2023). The causal model of marital intimacy based on attachment styles, self-compassion and mindfulness in romantic relationships of couples. *Psychotherapy Culture and Counseling*, 14(55), 69-90. (In Persian)
- Berzonsky, M. D. & Kuk, L. (2022). Identity styles and college adaptation: the mediational roles of commitment, self-agency and self-regulation. *Identity*, 22(4), 310-325.
- Berzonsky, M. D. (2008). Identity formation: The role of identity processing style and cognitive processes. *Personality and Individual Differences*, 44(3), 645-655.
- Berzonsky, M. D., Branje, S. J. & Meeus, W. (2007). Identity-processing style, psychosocial resources, and adolescents' perceptions of parent-adolescent relations. *The Journal of Early Adolescence*, 27(3), 324-345.
- Berzonsky, M. D. & Neimeyer, G. J. (1988). Identity status and personal construct systems. *Journal of Adolescence*, 11(3), 195-204.
- Bretherton, J. (2013). The origins of attachment theory:: John Bowlby and Mary Ainsworth. *Developmental Psychology*, 28(5), 759-775.
- Davodi Nejad, B., Albushoke, K., Kariminia, M. M. & Ansari Moghadam, M. (2022). Depression and its treatment methods according to the Holy Quran. *New Developments in Psychology, Educational Sciences and Education*, 5(50), 1-13. (In Persian)

- Dehhgani Tanha, B., Shahabizadeh, F. & Ayati, M. (2012). Family functioning and religious orientation. *Psychology and Religion*, 6(3), 81-95. (In Persian)
- Dunkel, C. S., Papini, D. R. & Berzonsky, M. D. (2008). Explaining differences in identity styles: Possible roles of personality and family functioning. *Identity: An International Journal of Theory and Research*, 8(4), 349-363.
- Erikson, E. H. (1964). Inner and outer space: Reflections on womanhood. *Daedalus*, 582-606.
- Garavand H. (2019). The role of internal and external religious orientations on the goals and aspirations of students' lives (Case study of students in Allameh Tabatabai University). *Applied Issues in Islamic Education*, 4(4), 137-166. (In Persian)
- Ghaibi, E., Soltani Manesh, M, R., Jafari Dezfouli, H., Zarif, F., Jafari, Z. & Gilani, Z. (2022). Comparison of marital satisfaction, emotional divorce and religious commitment among nurses and staff of Ahvaz Government Hospitals. *Eurasian Journal of Chemical, Medicinal and Petroleum Research*, 1(1), 33-39.
- Hassan, R. (2007). On being religious: Patterns of religious commitment in Muslim societies. *The Muslim World*, 97(3), 437-478.
- Heydari, H., Karimian N. & Salari, S. (2014). Examination of the relationship between fear of intimacy and identity styles and marital commitment of married couples. *Family Research*, 11(41), 73-86. (In Persian)
- Hossein Sharqi, A. & Mirhashmi, M. (2015). The correlation identity styles and religious orientation with university students' general health. *Cognitive and Behavioral Science Research*, 6(1), 77-90. (In Persian)
- Imani, S., Baghbani Nader, M., Hosseinzadeh Oskooi, A. & Noroozi Dashtaki, M. (2021). Investigating the mediating role of gratitude in the relationship between religious orientation and marital satisfaction. *Rooyesh Psychology*, 10(5), 1-12. (In Persian)
- Janbozorgi, M. (2007) Religious orientation and mental health. *Research in Medicine*, 31(4), 345-350. (In Persian)
- Janbozorgi, M. (2010). Construction and validity of religious adherence test on the basis of the statements of Quran and Nahjul Balaghah. *Studies in Islam and Psychology*, 3(5), 79-105. (In Persian)

- Kalantar Hormazi, A., Talkoe, S. & Moradi, G. (2015). Predicting psychological resiliency based on the level of religious affiliation in married women. *Clinical Psychology Studies*, 5(19), 119-138. (In Persian)
- Khayat, E., Attari, Y. & Koraei, A. (2018). Relationship between attachment styles and maladaptive schemas with tendency to infidelity: Moderating role of religious commitment. *Journal of Research in Behavioural Sciences*, 16(4), 440-452. (In Persian)
- Luyckx, K., Schwartz, S. J., Berzonsky, M. D., Soenens, B., Vansteenkiste, M., Smits, I. & Goossens, L. (2008). Capturing ruminative exploration: Extending the four-dimensional model of identity formation in late adolescence. *Journal of Research in Personality*, 42(1), 58-82.
- Marcia, J. E. (1980). Identity in adolescence. *Handbook of adolescent psychology*, 9(11), 159-187.
- Memarian, E and Manavipour, D and Sedaghati Fard, M. (2022). Explain the relationship between attachment styles and epistemological beliefs with empathy in students. *Educational Leadership & administration, Islamic Azad University, Garmsar branch*, 16 (1), 27-55. (In Persian)
- Mirhosseini, S. H., Nouhi, S., Janbozorgi, M., Mohajer, H. & Naseryfadafan, M. (2019). The role of spiritual health and religious coping in predicting death anxiety among patients with Coronavirus. *Islamic Studies and Psychology*, 14(26), 29-42. (In Persian)
- Mortazavi, K. & Saidi, Z. (2017). The relationship between religious orientation and happiness and mental health in students. *Nasim Tossansi Quarterly*, 5(3), 62-68. (In Persian)
- Motahari Moayed, V., Jian Bagheri, M., Peyvandi, P., Bliad, M. R. & Hossienzadeh Taghvaei, M. (2023). Family functioning based on religious orientation with the mediation of forgiveness in working men and women in Hamedan. *Rooyesh*, 12(5), 97-108. (In Persian)
- Mousavi, S. J., Noori, N. & Jodeir, J. (2017). The relationship of religious commitment and identity styles with family efficiency. *Islam & Psychological Research*, 3(1), 47-66. (In Persian)
- Pakdaman, S. (2001). Investigating the Relationship Between Attachment and Sociability in Adolescence. Ph.D Thesis in Psychology, University of Tehran). (In Persian)

- Peykani, J., Sure, K. & Safari, A. (2023). The nature of faith from a metaphorical point of view in cognitive sciences. *Metaphysical Investigations*, 6(3), 139-162. (In Persian)
- Radi, H., Mashayekhi, S. & Nouri, N. (2012). Investigating the relationship between Islamic optimism, depression and stress coping styles of students. *Psychology and Religion*, 6(1), 29-44. (In Persian)
- Ramazanian, A., Ahmadi Saadi, A. & Mokhtari, A. (2022). Examining the relationship between faith and action and its impact on mental health from the perspective of the Quran. *Quran and Medicine*, 7(3), 70-80. (In Persian)
- Rasouli, A. & Kehrizi, Z. (2019). The prediction of family function based on relationship among married student attachment styles, religious and marital compatibility. *The Islamic Journal of Women and Family*, 8(20), 57-74. (In Persian)
- Safurai Parizi, M/. M. (2013). The indexef of efficient family. *The Islamic Journal of Women and the Family*, 1(1), 58-29. (In Persian)
- Sayadi Touranlou, H., Jamali, R. & Mirghafouri, H. (2006). Investigating the relationship between beliefs in religious teachings of Islam and students' emotional intelligence. *New Religious Thought Quarterly*, 3(11), 145-172. (In Persian)
- Schwartz, S. J., Luyckx, K. & Vignoles, V. L. (Eds.). (2011). *Handbook of Identity Theory and Research*. Springer Science & Business Media.
- Schwartz, S. J., Mullis, R. L., Waterman, A. S. & Dunham, R. M. (2000). Ego identity status, identity style, and personal expressiveness: An empirical investigation of three convergent constructs. *Journal of Adolescent Research*, 15(4), 504-521.
- Sedighi Arfaee, F., Ganji, M., Yazdani Varzaneh, M. & Nadi Randi, M. (2021). The relationship between Identity styles with religious orientation among the students of Kashan University. *Applied Sociology*, 32(81), 1-22. (In Persian)
- Shakiba Rad, A., Saberi, H. & Sabet, M. (2023). Investigating attachment styles and identity styles in immigrant and non-immigrant groups in Tehran. *Journal of Psychological Science*, 22(126), 1137-1150. (In Persian)
- Smith, C. (2017). *Religion: What it is, how it works, and why it matters*. Princeton University Press.

- Smits, I., Soenens, B., Luyckx, K., Duriez, B., Berzonsky, M. & Goossens, L. (2008). Perceived parenting dimensions and identity styles: Exploring the socialization of adolescents' processing of identity-relevant information. *Journal of Adolescence*, 31(2), 151-164
- Solgi, M., Heidari, H., Saleh Sadaghpour, B. & Aghapour, E. (2019). Investigating the relationship between national dimension of individual identity and individual differentiation by communicating communicative mediation and social identity cycle. *Journal of Counseling Research*, 18(70), 161-178. (In Persian)
- Tabatabaiejad, S. (2016). Strategies and obstacles for developing a faith attitude in the Holy Quran; Based on the cognitive dissonance model in social psychology. *Quran and Science Studies*, 1(2), 37-64. (In Persian)

رابطه سبک‌های هویت و سبک‌های دلبستگی با پای‌بندی مذهبی: نقش واسطه‌ایی کارکرد خانواده^۱

مریم صیاد شیرازی^۲

ایمان زاغیان^۳

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی تأثیر سبک‌های دلبستگی و سبک‌های هویتی بر میزان پای‌بندی مذهبی دختران دانشجو با توجه به نقش کارکرد خانواده انجام شده است. برای این منظور از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش شامل دانشجویان دانشگاه الزهرا (سلام الله علیها) بود که از این میان تعداد ۳۱۸ شامل ۲۸۷ نفر مجرد و ۳۱ نفر متأهل با استفاده از روش نمونه‌گیری غیرتصادفی از نوع در دسترس به‌عنوان حجم نمونه انتخاب شدند. یافته‌های حاصل از تحلیل داده‌ها نشان داد بین سبک هویت اطلاعاتی، هنجاری و تعهد با پای‌بندی دینی به ترتیب با مقادیر $F=0/283$ ، $F=0/552$ و $F=0/396$ رابطه مثبت و معناداری برقرار است ($P \leq 0/05$). رابطه بین ابعاد کارکرد خانواده و پای‌بندی دینی نیز با مقدار $F=0/453$ مثبت و معنادار است. در نهایت این‌که رابطه بین سبک دلبستگی ایمن با پای‌بندی مذهبی با مقدار $F=0/410$ مثبت و معنادار و رابطه سبک دلبستگی اجتنابی و دوسوگرا با پای‌بندی مذهبی به ترتیب با مقادیر $F=0/283$ ، $F=0/254$ و $F=-0/252$ منفی و معنادار است ($P \leq 0/05$). با توجه به یافته‌های به‌دست آمده از این پژوهش می‌توان گفت سبک‌های هویتی و سبک‌های دلبستگی بر روی میزان پای‌بندی مذهبی دختران دانشجو اثرگذار است و کارکردهای خانواده در این رابطه نقش میانجی‌گری داشته است.

^۱ این مقاله با حمایت معاونت پژوهشی دانشگاه الزهرا (سلام الله علیها) نگارش شده است.

^۲ استادیار گروه روان‌شناسی، پژوهشکده زنان دانشگاه الزهرا (سلام الله علیها)، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)

ma.sayyad@alzahra.ac.ir

^۳ دانشجوی دکتری روان‌شناسی شناختی، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه خوارزمی تهران، پردیس کرج، ایران.

Siman.zaghian98@gmail.com

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۶/۱۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۲/۲۶

واژگان کلیدی

هویت، دلبستگی، دانشجویان دختر، پای‌بندی مذهبی، خانواده

مقدمه و بیان مسئله

مذهب پدیده‌ای است که در طول تاریخ بر زندگی بشریت سایه انداخته است و انسان‌ها همواره با چنین پدیده‌ای مواجه بوده‌اند و با آن زندگی کرده‌اند. حال چه با آن همراهی نموده و آن را بپذیرند و یا چه با مخالف بوده باشند و با آن مقابله کنند (Smith, 2017: 190). در این میان، عده‌ای آن را پذیرفته، نسبت به آن احساس تعهد می‌کنند و دستورات آن را در زندگی خود جاری و ساری می‌نمایند تا بتوانند بر اساس دستورالعمل‌های صادره از آن زندگی خود را تنظیم کنند که از این مؤلفه تحت عنوان پای‌بندی مذهبی یاد می‌شود؛ بدین ترتیب همین امر سبب می‌شود اثراتی بر کیفیت زندگی افراد مترتب شود (جان بزرگی، ۱۳۸۶: ۳۴۵).

پای‌بندی مذهبی موجب بروز و ظهور تغییراتی در زندگی افراد می‌شود که به لحاظ روان‌شناختی همواره تغییرات مثبتی بوده است. از جمله این‌که پای‌بندی مذهبی با رضایت از زندگی ارتباط مستقیمی دارد (اکبری امرغان و عبدیوسفخانی، ۱۳۹۴: ۳۷)؛ همچنین در مؤلفه‌هایی چون تاب‌آوری (کلانتر هرمزی و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۱۹)، سلامت روان و شادکامی (جان بزرگی، ۱۳۸۶: ۳۴۵؛ مرتضوی و صیدی، ۱۳۹۵: ۶۲؛ علی‌اکبری دهکردی، آقاییوسفی و اسلمی، ۱۳۹۳: ۱۱۹؛ عزیزی و سلیمانی، ۱۳۹۷: ۱۱۶؛ عسکری و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۶۳ و آتش‌افروز و همکاران، ۱۳۹۴: ۷)، اهداف و آرزوهای افراد (گراوند، ۱۳۹۸: ۱۳۷) و رضایت زناشویی نیز مؤثر است (ایمانی و همکاران، ۱۴۰۰: ۱).

سبک‌های هویتی یکی دیگر از عوامل مرتبط با پای‌بندی مذهبی است. مارشیا^۱ هویت را یک حس، نگرش و یا تفکیک‌پذیری می‌نامد (Marcia, 1980: 109). هویت به مفهوم پاسخ ضمنی یا صریح به این سؤال است که من کیستم؟ (شوارتز و همکاران^۲، ۲۰۱۱: ۱). هویت یک مفهوم سازمان‌یافته از خود به معنی پای‌بندی به اهداف و ارزش‌ها و باورها است و کارکرد آن ایجاد

^۱. Marcia

^۲. Schwartz et al

تعادل میان خود و دیگران است (Erikson, 1968: 583). در این بین، دین می‌تواند به هویت از نظر تأمین ارزش‌ها و باورها کمک کند تا فرد نسبت به دینداری یک حس تعلق پیدا کند و بدان وفادار باشد (اسپیلکا و همکاران، ۱۳۹۰؛ به نقل از موسوی و همکاران، ۱۳۹۶: ۴۹).

هویت شامل منزلت‌های مختلفی است و از آن تقسیم‌بندی‌های متفاوتی ارائه شده است. از جمله مارسیا، هویت را در چهار منزلت دست‌یافته، پیش‌رس، سردرگم و دیررس دسته‌بندی می‌کند (Marcia, 1980: 111). عده‌ای هویت را در ابعاد فردی، ملی، قومی و اجتماعی تقسیم‌بندی می‌کنند (سلگی و همکاران، ۱۳۹۸: ۱۶۱). عده دیگری هویت را اطلاعاتی^۱، هنجاری^۲، مغشوش / اجتنابی^۳ در نظر گرفته‌اند (Berzonsky & Kuk, 2022: 310) که پژوهش حاضر نیز از این تقسیم‌بندی استفاده کرده است.

افراد با سبک هویتی اطلاعاتی ساختار هویتشان را به صورت فعال و مستقل جستجو می‌کنند و زمان برخورد با محرک‌های ناهماهنگ در آن تجدیدنظر می‌کنند و تغییر می‌دهند (Berzonsky et al, 2007). بر اساس الگوی برزونسکی، نوجوانان با سبک هویتی اطلاعاتی آن را به دو صورت بروز می‌دهند: نخست؛ نسبت به آرا و عقاید مختلف گشودگی و شکیبایی نشان می‌دهند (Dunkel et al, 2008: 349). دوم؛ گشودگی نسبت به اطلاعات درباره خود است که به صورت درون‌نگری و ابرازگری شخصی خود را نشان می‌دهد (Luyckx et al, 2008: 58).

افراد با هویت هنجاری ارزش‌ها و هنجارها را به صورت خودکار و بدون ارزیابی درونی می‌کنند و تحمل کمی برای مواجه شدن با موقعیت‌های جدید از خود بروز می‌دهند (Dunkel et al, 2008: 360).

1. Informational Style

2. Normative Style

3. Diffuse-Avoidant Style

در نهایت افرادی که با هویت سردرگم/اجتنابی هستند دارای تعهد کم و عزت‌نفس پایینی هستند. آن‌ها نسبت به مقابله با هیجانات، راهبردهای تأخیری دارند و اغلب از مسئولیت شانه خالی می‌کنند (Smith et al, 2008).

متغیر دیگری که در ارتباط با پای‌بندی مذهبی در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفته است، سبک‌های دلبستگی است. نظریه دلبستگی توسط بالبی و اینزورث^۱ در سال (۱۹۹۲) طراحی شد. در این نظریه سبک‌های مختلف دلبستگی مطرح و به دو دسته ایمن و نایمن تقسیم می‌شود. دلبستگی نایمن نیز به سه دسته اجتنابی، دوسوگرا و آشفته تقسیم می‌شود (معماریان و همکاران، ۱۴۰۱: ۳۰).

دینداری در کارآمدی خانواده نقش دارد. از منظر آموزه‌های اسلامی، خانواده‌ای کارآمد است که در آن اعضای خانواده به باورهای دینی و حقوق و اخلاق اسلامی متعهد هستند که نتیجه آن پرورش و کشف استعدادهای افراد است (صفورایی پاریزی، ۱۳۹۲). رعایت حقوق، رضامندی و رشد، رابطه عاطفی و کلامی، اندیشه دینی، مسئولیت‌پذیری و مشارکت، رفتار دینی، اعتماد و بخشش و صداقت از جمله مؤلفه‌های کارآمدی است (موسوی و همکاران، ۱۳۹۶: ۴۷). همچنین سبک‌های مقابله‌گری مبتنی بر دینداری توان افراد برای مواجهه با تنش‌ها و فشارهای روانی را افزایش می‌دهد (رادی و همکاران، ۱۳۹۲: ۲۹) و می‌تواند با واسطه‌گری بهبود سلامت روان بر سلامت جسمی افراد و پیشگیری از بیماری‌های ویروسی مؤثر واقع شود (نوحی و همکاران، ۱۳۹۹: ۲۹). از این‌رو خانواده در این‌که فرد چگونه هویت خود را به خصوص از جهت دینی تعریف کند توجه بسیار ویژه‌ای دارد.

بنابراین، پژوهش حاضر با بررسی ارتباط بین سبک‌های مختلف دلبستگی و هویتی با پای‌بندی مذهبی با توجه به نقش واسطه‌گری کارکردهای خانواده سعی در پاسخگویی به این سؤال اصلی دارد که بین سبک‌های مختلف دلبستگی و هویتی با پای‌بندی مذهبی چه ارتباطی دارند؟ و کارکردهای خانواده در این بین چه نقشی ایفا می‌کنند؟

^۱. Bowlby & Ainsworth

پیشینه تجربی

در این بخش به مرور تعدادی از مطالعات مرتبط پرداخته می‌شود.

برخورداری و همکاران (۱۴۰۲) در پژوهشی با عنوان «مدل علی صمیمیت زن و شوهری براساس سبک‌های دلبستگی، خودشفقت‌ورزی و ذهن‌آگاهی در روابط عاشقانه زوج‌ها» به این نتیجه رسیدند که صمیمیت زن و شوهری و سبک‌های دلبستگی به صورت مستقیم و غیرمستقیم رابطه دارند و خودشفقت‌ورزی و ذهن‌آگاهی در روابط عاشقانه توانستند بین صمیمیت زن و شوهری و سبک‌های دلبستگی نقش واسطه‌ای ایفا کنند.

شکیبا راد و همکاران (۱۴۰۲) در پژوهشی با عنوان «بررسی سبک‌های دلبستگی و سبک‌های هویت در گروه‌های مهاجر و غیرمهاجر شهر تهران» نشان دادند سبک اطلاعاتی، هنجاری، سردرگم - اجتنابی در بین دو گروه مهاجر و غیرمهاجر تفاوت معناداری ندارند. اما سبک دلبستگی وابستگی بین دو گروه مهاجر و غیرمهاجر تفاوت معناداری دارد و این تفاوت ۱۷ درصد از تفاوت‌های بین دو گروه را تبیین می‌کند. در سبک‌های دلبستگی اضطرابی و نزدیکی نیز تفاوت آماری معناداری مشاهده نشد. در راستای نتایج به دست آمده می‌توان گفت لازم است که به آسیب دلبستگی در افراد مهاجر توجه بیشتری شود.

اکبری امرغان و عبدیوسف‌خانی (۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان «بررسی رابطه بین پای‌بندی مذهبی و رضایت از زندگی» به این نتیجه رسیدند که بین پای‌بندی مذهبی و رضایت‌مندی از زندگی رابطه مستقیم معناداری وجود دارد.

موسوی و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی با عنوان «رابطه پای‌بندی مذهبی و سبک‌های هویت با کارآمدی خانواده» به این نتیجه رسیدند که کارآمدی خانواده با پای‌بندی مذهبی و سبک‌های هویت اطلاعاتی و هنجاری همبستگی مثبت دارد و با ناپای‌بندی و دوسوگرایی مذهبی همبستگی منفی دارد. همچنین سبک هویتی اطلاعاتی توان پیش‌بینی کارآمدی خانواده را دارد.

کلانتر هرمزی و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان «پیش‌بینی تاب‌آوری روان‌شناختی بر اساس میزان پای‌بندی مذهبی در زنان متأهل» به این نتیجه رسیدند که تاب‌آوری با پای‌بندی مذهبی همبستگی مثبت دارد. تاب‌آوری با ناپای‌بندی مذهبی، دوسوگرایی مذهبی و پای‌بندی کل همبستگی منفی دارد. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون چندمتغیره نشان داد دوسوگرایی مذهبی و پای‌بندی مذهبی متشکلاً ۱۸ درصد و پای‌بندی مذهبی کل ۴۸ درصد واریانس تاب‌آوری روان‌شناختی را تبیین می‌کنند. در این میان، ناپای‌بندی مذهبی به دلیل این که قدرت تبیین در پیش‌بینی را نداشته از معادله رگرسیون حذف شده است.

عزیزی و سلیمانی (۱۳۹۷) در پژوهشی با عنوان «مطالعه نقش جهت‌گیری مذهبی در سلامت روان دانش‌آموزان دوره متوسطه» نشان دادند بین مذهب یا مذهبی بودن و سلامت روانی رابطه‌ای مستقیم وجود دارد. هرچه جهت‌گیری مذهبی درونی‌تر می‌شود، سلامت روانی بالاتر می‌رود. هرچه جهت‌گیری فرد در زمینه مذهبی بیرونی‌تر می‌شود احساس خستگی و نشانه‌های بدنی نیز بیشتر می‌شود.

عسگری و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان «رابطه هوش معنوی و جهت‌گیری مذهبی با بهزیستی روان‌شناختی و اضطراب وجود در دانشجویان» به این نتیجه رسیدند که بین متغیرهای مورد پژوهش در این فرضیه مطلقاً رابطه معناداری وجود دارد و بر هم تأثیر مثبت دارند.

چارچوب نظری

پای‌بندی مذهبی یک مؤلفه مهم روان‌شناختی است که می‌تواند از مؤلفه‌های دیگری تأثیر بگیرد و یا بر آن‌ها اثر بگذارد. پای‌بندی مذهبی همان‌طور که از نام آن برمی‌آید بیانگر میزان تعلق شناختی، هیجانی و رفتاری فرد نسبت به خدا و دین است (Hassan, 2005: 35). در ادبیات دینی اسلام نیز با عنوان ایمان و اعتقاد قلبی به خداوند از چنین مفهومی یاد می‌شود. ایمان واژه‌ای است که بر مفاهیمی چون اطمینان، وثوق و اعتماد اطلاق می‌گردد که توسط نوروهای انسان فرافکنی و تعمیم داده می‌شود (پیکانی و همکاران، ۱۴۰۱: ۱۳۹). ایمان مفهومی است که نگرش انسان‌ها را نسبت به زندگی تغییر می‌دهد. با همین رهیافت در ادبیات دینی هم گفته می‌شود

ایمان آن چیزی است که در قلب، زبان و عمل فرد نمایان و هویدا باشد (طباطبایی نژاد، ۱۳۹۶: ۳۷).

بنابراین با توجه به مطالبی که گفته شد چنانچه ایمان به عنوان یک باور و یک تمایل درونی در رفتار فرد ظهور و بروز پیدا کند قادر است سلامت روان او را نیز بالا ببرد (رضانیان و همکاران، ۱۴۰۱: ۷۰) و از طرفی، در هوش هیجانی و حل مسئله عملکرد بهتری از فرد مشاهده شود (صیادی تورانلو و همکاران، ۱۳۸۶: ۱۴۵). از این رو عواملی نیز که موجب کاهش سلامت روان می‌شود و مشکلاتی چون افسردگی برای فرد به وجود می‌آورد، در کاهش تمایلات و تعلقات مذهبی ریشه دارد (داودی نژاد و همکاران، ۱۴۰۱: ۱). بنابراین با توجه به اثرات مثبتی که دینداری، دین‌محوری و پای‌بندی مذهبی بر ارتقای عملکرد سالم فرد دارد، در این پژوهش الگوهای دلبستگی و سبک هویت و ارتباط هر یک از آنها با پای‌بندی مذهبی مورد بررسی قرار گرفته است.

روش پژوهش

روش مورد استفاده در این پژوهش، توصیفی همبستگی از نوع معادلات ساختاری (تحلیل مسیر) است. جامعه آماری مورد بررسی شامل دانشجویان دانشگاه الزهرا (سلام الله علیها) به تعداد تقریبی ۹۴۰۰ نفر بود که با استفاده از نمونه‌گیری غیر تصادفی (در دسترس) ۳۱۸ نفر به عنوان حجم نمونه انتخاب و مورد ارزیابی قرار گرفتند. از این میان ۲۸۷ نفر مجرد و ۳۱ نفر متأهل بوده و در دامنه سنی ۱۸ تا ۴۵ سال قرار داشتند. ۷۳ درصد از شرکت‌کنندگان از مقطع کارشناسی، ۲۳/۳ درصد از مقطع کارشناسی ارشد و ۷/۷ درصد نیز از مقطع دکتری بودند. از این تعداد ۸۹/۳ درصد فقط دانشجوی بودند و ۱۰/۷ درصد از شاغل نیز بودند. برای بررسی رابطه ساده بین متغیرها از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. از نرم‌افزارهای spss26 و Amos26 نیز برای تحلیل داده‌ها استفاده شد.

ابزارهای پژوهش

۱. پرسشنامه پای‌بندی مذهبی: این پرسشنامه توسط جان‌بزرگی (۱۳۸۸) طراحی شده است و بر اساس گزاره‌های نهج‌البلاغه و قرآن کریم پای‌بندی مذهبی افراد را در سه سطح پای‌بندی مذهبی، دوسوگرایی مذهبی و ناپای‌بندی مذهبی طبقه‌بندی نموده است که آلفای کرونباخ هر یک به ترتیب ۰/۷۸، ۰/۶۸ و ۰/۷۲ و آلفای کل آن نیز ۰/۸۱ است. این پرسشنامه با ۶۰ گویه بر اساس طیف لیکرت تنظیم شده است.
۲. پرسشنامه سبک هویت: این پرسشنامه توسط برزونسکی در سال ۱۹۸۹ طراحی و در سال ۱۹۹۲ مورد تجدید نظر قرار گرفت. دارای ۴۰ سؤال است که ۱۱ سؤال آن مربوط به هویت اطلاعاتی، ۹ سؤال مربوط به هویت هنجاری و ۱۰ سؤال مربوط به مقیاس سردرگم یا اجتنابی و ۱۰ سؤال مربوط به مقیاس تعهد است که برای تحلیل ثانویه استفاده می‌شود و یک سبک هویتی به حساب نمی‌آید. روایی این پرسشنامه از طریق ارزیابی همبستگی با مقیاس وضعیت بنیون و آدامز (۱۹۸۶) تأیید شده است. غضنفری (۱۳۸۳) نیز ضریب پایایی آن را از طریق آلفای کرونباخ به دست آورده است. آلفای کرونباخ به دست آمده برای زیر مقیاس تعهد ۰/۷۵، جهت‌گیری هنجاری ۰/۷۲، جهت‌گیری سردرگم/اجتنابی ۰/۸۲، جهت‌گیری اطلاعاتی ۰/۷۶ و مقیاس کل ۰/۸۳ بود.
۳. پرسشنامه سبک دلبستگی بزرگسال: این پرسشنامه توسط کولینز و رید (۱۹۹۰) طراحی شده و دارای ۱۸ گویه است که زیر مقیاس‌های نزدیک بودن ۶ گویه، وابستگی ۶ گویه و اضطراب ۶ گویه به خود اختصاص داده‌اند. میزان آلفای کرونباخ هر زیرمقیاس این پرسشنامه در ۳ نمونه از دانشجویان مساوی یا بیش از ۰/۸۰ بود.

یافته‌های پژوهش

آمار توصیفی متغیرهای پژوهش شامل شاخص‌های میانگین و انحراف معیار و نیز ماتریس همبستگی در جدول ۱ نشان داده شده است.

جدول ۱. فراوانی و درصد مشخصات جمعیت‌شناختی در افراد نمونه

Table 1. Frequency and percentage of demographic characteristics in the sample

متغیر	تعداد	درصد
وضعیت تاهل	مجرد	۲۸۷
	متاهل	۳۱
سطح تحصیلات	کارشناسی	۲۳۲
	کارشناسی ارشد	۷۴
	دکتری	۱۲
وضعیت شغل	دانشجو	۲۸۴
	شاغل	۳۴

منبع: یافته‌های پژوهش

نتایج در جدول ۲ نشان داد که رابطه بین سبک هویت اطلاعاتی، هنجاری و تعهد با پای‌بندی دینی به ترتیب با مقدار $r=0/283$ ، $r=0/552$ و $r=0/396$ مثبت و معنادار است ($p \leq 0/05$). رابطه بین سبک هویت اجتنابی با پای‌بندی دینی نیز از نظر آماری معنادار نیست ($p > 0/05$). رابطه بین ابعاد کارکرد خانواده با پای‌بندی دینی با مقدار $r=0/453$ مثبت و معنادار است. در نهایت این که رابطه بین سبک دلبستگی ایمن با پای‌بندی مذهبی با مقدار $r=0/410$ مثبت و معنادار و رابطه سبک دلبستگی اجتنابی و دوسوگرا با پای‌بندی مذهبی به ترتیب با مقادیر $r=0/283$ ، $r=-0/254$ - $r=0/252$ و منفی و معنادار است ($p \leq 0/05$). قابل ذکر است که ماتریس همبستگی بین متغیرها در سطح $p \leq 0/01$ معنادار است.

همچنین میانگین ابعاد کارکرد خانواده و سبک هویت اطلاعاتی، سبک هویت هنجاری، سبک هویت اجتنابی، سبک هویت تعهد و پای‌بندی مذهبی به ترتیب $164/61$ ، $38/44$ ، $177/65$ ، $27/29$ ، $35/01$ و $72/48$ میانگین منبع کنترل، سبک دلبستگی ایمن، سبک دلبستگی اجتنابی، سبک

دلبستگی دوسوگرا و پای‌بندی مذهبی به ترتیب ۱۱/۸۱، ۱۴/۶۴، ۱۴/۰۹، ۱۴/۱۹ و ۷۲/۴۸ به دست آمد.

جدول ۲. ماتریس همبستگی، میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش

Table 2. Correlation matrix, mean and standard deviation of research variables

۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	انحراف استاندارد	میانگین	متغیرها
								۱	۴/۱۲	۱۴/۶۸	سبک دلبستگی ایمن
							۱	-۰/۴۳۶**	۳/۷۹	۱۴/۰۹	سبک دلبستگی اجتنابی
						۱	۰/۳۵۱**	-۰/۱۷۹**	۳/۹۵	۱۴/۱۹	سبک دلبستگی دوسوگرا
					۱	-۰/۱۸۷**	-۰/۱۴۸**	۰/۱۹۸**	۵/۶۸	۳۸/۴۴	سبک هویت اطلاعاتی
				۱	۰/۴۱۲**	-۰/۱۷۶**	-۰/۱۵۲**	۰/۱۳۸*	۵/۳۱	۲۹/۶۵	سبک هویت هنجاری
			۱	۰/۲۸۶**	-۰/۰۲۲	۰/۰۹۸	۰/۱۱۰	-۰/۰۵۰	۵/۷۱	۲۷/۷۷	سبک هویت اجتنابی
		۱	-۰/۲۳۴**	۰/۴۹۰**	۰/۵۸۹**	-۰/۳۶۹**	-۰/۲۶۶**	۰/۲۴۸**	۶/۰۲	۳۵/۰۱	سبک هویت تعهد
	۱	۰/۴۶۲**	-۰/۲۲۴**	۰/۳۱۲**	۰/۳۳۳**	-۰/۳۸۵**	-۰/۴۳۶**	۰/۴۷۴**	۲۲/۳۷	۱۶۴/۶۱	کارکرد خانواده
۱	۰/۴۵۳**	۰/۳۹۶**	۰/۰۹۳	۰/۵۵۲**	۰/۲۸۳**	-۰/۲۵۲**	-۰/۲۴۵**	۰/۴۱۰**	۲۳/۱۶	۷۲/۴۸	پایبندی دینی

منبع: یافته‌های پژوهش (* $P < 0/05$ و ** $P < 0/01$)

در این بخش، به منظور تبیین الگوی پراکندگی نمرات پای‌بندی دینی بر اساس سبک‌های هویت با واسطه‌گری ابعاد کارکرد خانواده از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری استفاده شد (جدول ۳). شاخص مجذور خی (X^2) برابر با ۱۰۳/۱۲۹، شاخص مجذور خی بر درجه آزادی (X^2/df) برابر با ۱/۹۴۵، شاخص برازش مقایسه‌ای (CFI) برابر با ۰/۹۴۴، شاخص نیکویی برازش (GFI) برابر با ۰/۹۲۰ و خطای ریشه مجذور میانگین تقریب (RMSEA) برابر با ۰/۰۶۱ به دست آمد؛

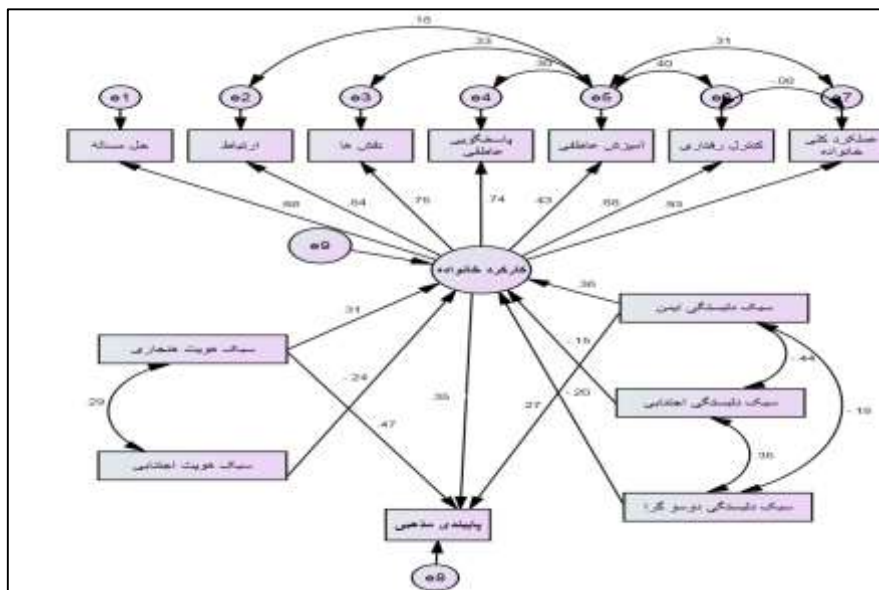
بنابراین، طبق دیدگاه هو و بنتلر (۱۹۹۹) مقدار بزرگتر از ۰/۹۰ برای شاخص‌های CFI و GFI و مقدار کوچکتر از ۰/۰۸ برای شاخص RMSEA بر برازش مطلوب الگوی مفروض با داده‌ها دلالت دارد.

جدول ۳. شاخص‌های نیکویی برازش الگوی مفروض بعد از اصلاح مدل

Table 3. goodness of fit indices of the assumed model after model modification

RMSEA	CFI	GFI	χ^2/df	df	χ^2	
۰/۰۶۱	۰/۹۴۴	۰/۹۲۰	۱/۹۴۵	۵۳	۱۰۳/۱۲۹	بعد از اصلاح مدل

منبع: یافته‌های پژوهش

شکل ۱. ضرایب مسیر الگوی پایبندی دینی بر اساس سبک دلبستگی با واسطه‌گری ابعاد کارکرد خانواده
Figure 1. Path coefficients of the model of religious adherence based on attachment style with the mediation of family functioning dimensions

منبع: یافته‌های پژوهش

بر اساس نتایج مندرج در جدول ۴، اثر مستقیم سبک دلبستگی ایمن بر کارکرد خانواده (۰/۳۶)، سبک دلبستگی اجتنابی بر کارکرد خانواده (-۰/۱۵) و سبک دلبستگی دوسوگرا بر کارکرد خانواده (-۰/۲۰) از منظر آماری معنادار است. اثر مستقیم سبک دلبستگی ایمن بر پای‌بندی دینی (۰/۲۷) و کارکرد خانواده بر پای‌بندی دینی (۰/۳۵) نیز معنادار است. همچنین بر اساس نتایج به دست آمده اثر مستقیم سبک هویت اطلاعاتی و تعهد بر کارکرد خانواده معنادار نیست. اما اثر مستقیم سبک هویت هنجاری و اجتنابی بر کارکرد خانواده به ترتیب با مقادیر (۰/۳۱) و (-۰/۲۴) از نظر آماری معنادار است. اثر مستقیم سبک هویت هنجاری بر پای‌بندی دینی (۰/۴۷) معنادار است. اثر مستقیم سبک دلبستگی اجتنابی و دوسوگرا و تعهد بر پای‌بندی دینی نیز معنادار نیست و مسیرهای غیرمعنادار برای برازش بهتر مدل از معادله حذف شده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود مقدار t بیش از $1/96 \pm$ در همه مسیرها نیز نشان‌دهنده معنادار بودن این مسیرها است.

جدول ۴. اثرات مستقیم در بررسی متغیرهای پژوهش

Table 4. Direct effects in research variables

متغیر مستقل	متغیر وابسته	میزان اثر	ضریب t
سبک دلبستگی ایمن	کارکرد خانواده	۰/۳۶	۶/۴۸۳
سبک دلبستگی اجتنابی	کارکرد خانواده	-۰/۱۵	-۲/۷۴۹
سبک دلبستگی دوسوگرا	کارکرد خانواده	-۰/۲۰	-۳/۹۹۹
سبک دلبستگی ایمن	پایبندی دینی	۰/۲۷	۵/۴۲۰
سبک دلبستگی اجتنابی	پایبندی دینی	غیر معنادار	غیر معنادار
سبک دلبستگی دوسوگرا	پایبندی دینی	غیر معنادار	غیر معنادار
سبک هویت اطلاعاتی	کارکرد خانواده	حذف از مدل به دلیل عدم معناداری	
سبک هویت هنجاری	کارکرد خانواده	۰/۳۱	۶/۱۲۱
سبک هویت اجتنابی	کارکرد خانواده	-۰/۲۴	-۴/۸۳۵
سبک هویت تعهد	کارکرد خانواده	حذف از مدل به دلیل عدم معناداری	
سبک هویت اطلاعاتی	پایبندی دینی	حذف از مدل به دلیل عدم معناداری	
سبک هویت هنجاری	پایبندی دینی	۰/۴۷	۱۰/۳۸۷
سبک هویت اجتنابی	پایبندی دینی	غیر معنادار	غیر معنادار
سبک هویت تعهد	پایبندی دینی	حذف از مدل به دلیل عدم معناداری	

کارکرد خانواده	پایبندی دینی	۰/۳۵	۷/۷۲۵
----------------	--------------	------	-------

منبع: یافته‌های پژوهش

برای تعیین معناداری رابطه الگوی پای‌بندی دینی بر اساس سبک دل‌بستگی با واسطه‌گری کارکرد خانواده از آزمون سوبل استفاده شد. در این روش از فرمول زیر برای تحلیل متغیر میانجی استفاده می‌شود.

$$z = \text{value} = \frac{a \times b}{\sqrt{(b^2 \times s_a^2) + (a^2 \times s_b^2) + (s_a^2 \times s_b^2)}} \quad \text{رابطه (۱)}$$

نتایج آزمون سوبل برای مسیر میانی در جدول ۵ قابل مشاهده است.

جدول ۵. نتایج آزمون سوبل برای اثرات میانجی و غیرمستقیم

Table 5. Sobel test results for mediating and indirect effects

P	Z		ملاک	میانجی	پیش‌بین
<۰/۰۵	۵/۰۱۹	۰/۱۲۶	پایبندی دینی	کارکرد خانواده	سبک دل‌بستگی ایمن
<۰/۰۵	۳/۲۰۱	-۰/۰۵۶	پایبندی دینی	کارکرد خانواده	سبک دل‌بستگی اجتنابی
<۰/۰۵	۳/۴۷۳	-۰/۰۷	پایبندی دینی	کارکرد خانواده	سبک دل‌بستگی دوسوگرا
<۰/۰۵	۴/۶۴۱	-۰/۱۰۸	پایبندی دینی	کارکرد خانواده	سبک هویت هنجاری
<۰/۰۵	۳/۹۵۹	-۰/۰۸۴	پایبندی دینی	کارکرد خانواده	سبک هویت اجتنابی

منبع: یافته‌های پژوهش

نتایج پیش‌بینی پای‌بندی دینی از طریق سبک دل‌بستگی ایمن و اجتنابی و دوسوگرا با واسطه‌گری ابعاد کارکرد خانواده در جدول ۵ نشان می‌دهد مقدار Z بیش از $\pm 1/96$ و مسیر معنادار است ($P < 0/01$)، بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که ابعاد کارکرد خانواده در رابطه با سبک دل‌بستگی بین پایبندی دینی، نقش میانجی دارد. همچنین پیش‌بینی پای‌بندی دینی از طریق سبک هویت هنجاری و سبک هویت اجتنابی با واسطه‌گری ابعاد کارکرد خانواده نشان می‌دهد مقدار Z بیش

از $\pm 1/96$ و مسیر معنادار است ($P < 0/01$)، بنابراین می‌توان نتیجه گرفت ابعاد کارکرد خانواده در رابطه سبک هویت هنجاری و سبک هویت اجتنابی با پای‌بندی دینی، نقش میانجی دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش در صدد تبیین جایگاه سبک‌های مختلف هویتی و دلبستگی با واسطه‌گری کارکرد خانواده بر روی پای‌بندی مذهبی بود که نتایج نشان داد تأثیر برخی معنادار و برخی دیگر غیرمعنادار است. در ابتدا ارتباط معنادار سبک‌های هویتی و پس از آن سبک‌های دلبستگی بر روی کار خانواده و پای‌بندی مذهبی و در نهایت نقش خود کارکرد خانواده به عنوان متغیر واسطه‌ای پژوهش بر روی پای‌بندی مذهبی تبیین می‌گردد.

از میان سبک‌های هویتی سبک هویتی هنجاری با کارکرد خانواده در ارتباط است که میزان اثر مستقیم آن $0/31$ بوده است. همچنین سبک هویت هنجاری به صورت مستقیم با میزان اثر $0/47$ و به صورت غیرمستقیم با اندازه اثر $0/108$ با پای‌بندی مذهبی در ارتباط بود. این یافته با یافته صدیقی ارفعی و همکاران (۱۴۰۰)، موسوی و همکاران (۱۳۹۶) و شرقی و میرهاشمی (۱۳۹۵) همسو است. در تبیین آن نیز می‌توان گفت در سبک هویتی هنجاری معمولاً افراد مقرراتی و منظم هستند. لذا احکام دینی را بیشتر انجام می‌دهند و تعهد بالاتری دارند. از این رو تا حد زیادی می‌توان چنین افرادی را با پای‌بندی مذهبی بالا در نظر گرفت؛ زیرا این افراد به هر روی اطاعت‌پذیری بالاتری دارند.

اما سبک هویت اجتنابی با پای‌بندی مذهبی ارتباط مستقیم نداشت، اما به صورت غیرمستقیم و منفی به واسطه کارکرد خانواده با میزان اثر $-0/084$ بر پای‌بندی مذهبی اثرگذار بود و با خود متغیر کارکرد خانواده به میزان $-0/24$ در ارتباط بود.

سبک دلبستگی ایمن با کارکرد خانواده در ارتباط مستقیم قرار داشت ($0/36$) که این یافته با یافته برزگر و همکاران (۱۴۰۱) و اصلانی و همکاران (۱۳۹۱) همسو بود.

یافته دیگر تحقیق این بود که سبک‌های دلبستگی ناایمن اجتنابی و دوسوگرا با کارکردهای خانواده ارتباط دارد (ناایمن اجتنابی ۰/۱۵- و ناایمن دوسوگرا ۰/۲۰-) که با یافته اصلانی و همکاران (۱۳۹۱) همسو است. بر این اساس، تجربه‌های والدینی و این که در دوران کودکی با فرد چگونه برخورد می‌شده بر روی کارکردهای خانواده اثرگذار است.

سبک دلبستگی ایمن به غیر از اثر مستقیم بر کارکرد خانواده، دارای اثر مستقیم بر پای‌بندی مذهبی نیز هست (۰/۲۷) و با واسطه‌گری کارکرد خانواده با پای‌بندی مذهبی ارتباط غیرمستقیم دارد (۰/۱۲۶) که این یافته با نتایج پژوهش رسولی و کهریزی (۱۳۹۹) همسو است.

برخلاف سبک دلبستگی ایمن، سبک دلبستگی اجتنابی و دوسوگرا بر روی پای‌بندی مذهبی اثر مستقیم نداشتند و صرفاً به واسطه کارکرد خانواده با پای‌بندی مذهبی رابطه منفی و معکوس دارند (ناایمن اجتنابی ۰/۰۵۶- و ناایمن دوسوگرا ۰/۰۷-). رابطه کارکرد خانواده با پای‌بندی مذهبی مستقیم و مثبت است. همچنین اثر سبک‌های ناایمن دلبستگی اجتنابی و دوسوگرا بر پای‌بندی مذهبی منفی و معنادار است که با یافته رسولی و کهریزی (۱۳۹۹)، خیاط و همکاران (۱۳۹۷) و آشناد و همکاران (۱۳۹۹) همسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت کسی که دلبستگی ناایمن دارد فردی غیرپای‌بند از نظر مذهبی است. بدین‌گونه که هرچه این سبک‌های دلبستگی بیشتر باشد و فرد از نظر کارکردهای خانواده در سطح پایین‌تری قرار داشته باشد پای‌بندی مذهبی کمتری دارا است.

در نهایت نتایج نشان داد کارکرد خانواده بر پای‌بندی مذهبی اثر مستقیم ۰/۳۵ دارد که با یافته‌های مظاهری و همکاران (۱۳۹۰)، مطهری مؤید و همکاران (۱۴۰۲)، دهقانی تنها و همکاران (۱۳۹۲)، غیبی و همکاران^۱ (۲۰۲۲) و آستراچان و همکاران^۲ همسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت خانواده با توجه به نقشی که از زمان پیش از تولد تا زمان مرگ بر انسان دارد، بر گرایش‌ها و تمایلات فرد از نظر درونی اثرگذار است. از این‌رو زمانی که خانواده به شکل منسجم

^۱ Ghaibi et al

^۲ Astrachan et al

و قدرتمند حضور داشته باشد شکل‌گیری تمایلات دینی در درون فرد نیز به شکل منسجم‌تری انجام می‌شود و او را به سطح بالاتری از پای‌بندی به مذهب سوق می‌دهد.

بدین‌سان می‌توان گفت خانواده مهم‌ترین پایگاهی است که می‌تواند فرد را به خودآگاهی و سلامت روان‌شناختی سوق دهد و اگر خانواده کارکرد خود را به خوبی انجام دهد، افرادی که در دل خود پرورش می‌دهد صاحب آرامشی درونی خواهند بود و این آرامش ناشی از این است که خانواده پایگاه امنی برای آنان بوده و توانسته نیازهای عاطفی آنها را برآورده نماید. خانواده همچنین به اعضای خود در جهت اکتساب هویت‌های منسجم و مستقل کمک می‌کند و موجب افزایش آرامش فرد و جامعه می‌شود. از طرفی، خانواده‌ای که دچار آشفتگی است اعضای آن در شکل‌گیری مؤلفه‌های هویت و دلبستگی دچار مشکلات فراوانی می‌شوند و نتیجه آن به وجود آمدن بحران‌های روان‌شناختی و اجتماعی است.

قدردانی

در پایان مؤلفان مراتب قدردانی را از معاونت محترم پژوهشی دانشگاه الزهرا (سلام الله علیها) به‌عمل می‌آورند که به پژوهشگران در انجام این پژوهش کمک شایان توجهی نمودند.

تعارض منافع

این مقاله هیچ تعارض منافی ندارد.

منابع

- آتش افروز، عسکر، عظیمی، کامیار و امینی، مرضیه. (۱۳۹۴). رابطه هوش معنوی و جهت گیری مذهبی با شادکامی در بین دانشجویان دانشگاه خوارزمی، *اسلام و سلامت*، ۲(۳)، ۱۴-۷.
- آشنا، فائزه، رضاییان بیلندی، حسین و احمدی، محمدرضا. (۱۳۹۹). نقش تعدیل کننده جهت گیری مذهبی در رابطه بین سبک های دلبستگی و تعهد زناشویی. *مطالعات اسلامی زن و خانواده*، ۷(۱۳)، ۷۶-۵۳.
- آقایوسفی، علیرضا، علی اکبری دهکردی، مهناز و اسلمی، الهه. (۱۳۹۳). بررسی رابطه شادکامی با جهت گیری مذهبی و شخصیت. *مطالعات روان شناختی*، ۱۰(۲)، ۱۴۲-۱۱۹.
- اصلانی، خالد، صیادی، علی و امان الهی، عباس. (۱۳۹۱). رابطه بین سبک های دلبستگی با کارکردهای خانواده و سلامت عمومی. *مشاوره و روان شناسی خانواده*، ۲(۲)، ۱۷۷-۱۶۳.
- اکبری امرغان، حسین و عبدیوسف خانی، زینت. (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین پابندی مذهبی و رضایت از زندگی. *پژوهشنامه تربیتی*، ۱۰(۴۳)، ۶۸-۳۷.
- ایمانی، سعید، باغبانی نادر، مونا، حسین زاده اسکویی، علی و نوروزی دشتکی، مهین. (۱۴۰۰). بررسی نقش واسطه ای قدردانی در رابطه بین جهت گیری مذهبی و رضایت زناشویی زنان. *رویش روان شناسی*، ۱۰(۵)، ۱۲-۱.
- برخوررداری، مهتاب، صیدی، محمدسجاد و حجت خواه، سیدمحسن. (۱۴۰۲). مدل علی صمیمیت زن و شوهری براساس سبک های دلبستگی، خودشفقت ورزی و ذهن آگاهی در روابط عاشقانه زوج ها. *فرهنگ مشاوره و روان درمانی*، ۱۴(۵۵)، ۹۰-۶۹.
- برزگر کهنمویی، ساناز، فتاحی اندبیل، اعظم و میرهاشمی، مالک. (۱۴۰۱). تأثیر تمایز یافتگی، سبک های دلبستگی و عملکرد خانواده بر دلزدگی زناشویی با میانجیگری هوش هیجانی. *دانش و پژوهش در روان شناسی کاربردی*، ۲۳(۲)، ۷۶-۶۳.

پاکدامن، شهلا. (۱۳۸۰). بررسی ارتباط بین دلبستگی و جامعه‌طلبی در نوجوانی. رساله دکترای روان‌شناسی، دانشگاه تهران.

پیکانی، جلال، سوره، کاویس و صفری، عبدالرضا. (۱۴۰۱). ماهیت ایمان از نگاه رویکرد استعاره‌محور در علوم شناختی. پژوهش‌های مابعدالطبیعی، ۳(۶)، ۱۶۲-۱۳۹.

جان بزرگی، مسعود. (۱۳۸۶). جهت‌گیری مذهبی و سلامت روان. پژوهش در پزشکی، ۳۱(۴)، ۳۴۵-۳۵۰.

جان بزرگی، مسعود. (۱۳۸۸). ساخت و اعتباریابی آزمون پایبندی مذهبی بر اساس گزاره‌های قرآن و نهج‌البلاغه. مطالعات اسلامی و روان‌شناسی، ۳(۵)، ۷۹-۱۰۵.

حسین شرقی، عاطفه و میرهاشمی، مالک. (۱۳۹۵). ارتباط سبک‌های هویتی و جهت‌گیری مذهبی با سلامت عمومی دانشجویان. پژوهش‌های علوم شناختی و رفتاری، ۶(۱)، ۷۷-۹۰.

حیدری، حسین، کریمیان، نادر و سالاری، سمانه. (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین ترس از صمیمیت و سبک‌های هویتی با تعهد زناشویی افراد متأهل. خانواده‌پژوهی، ۱۱(۱)، ۷۳-۸۶.

خیاط، ابراهیم، عطاری، یوسفعلی و کرایبی، امین. (۱۳۹۷). رابطه بین سبک‌های دلبستگی و طرح‌واره‌های ناسازگار با گرایش به خیانت: نقش تعدیل‌گر تعهد مذهبی. تحقیقات علوم رفتاری، ۱۶(۴)، ۴۴۰-۴۵۲.

داوودی‌نژاد، بتول، آلبوشوکه، سیده کفایت، کریمی‌نیا، محمدمهدی و انصاری‌مقدم، مجتبی. (۱۳۹۱). افسردگی و روش‌های درمان آن از نظر قرآن کریم. تحولات نوین در روان‌شناسی، علوم تربیتی و تربیتی، ۵(۵۰)، ۱-۱۳.

دهقانی‌تنها، ریحان، آیتی، محسن و شهابی‌زاده، فاطمه. (۱۳۹۱). عملکرد خانواده و جهت‌گیری مذهبی؛ ارائه الگوهای نگرش به ارتباط پیش از ازدواج و پیامدهای آن در دانشجویان دارای ارتباط و بدون ارتباط با جنس مخالف. روان‌شناسی و دین، ۶(۳)، ۸۱-۹۵.

رادی، حسین، مشایخی، سمانه و نوری، نجیب‌اله. (۱۳۹۲). بررسی رابطه خوش‌بینی اسلامی، افسردگی و سبک‌های مقابله با استرس دانشجویان. روان‌شناسی و دین، ۶(۱)، ۴۴-۲۹.

رسولی، آراس و کهریزی، زری. (۱۳۹۹). پیش‌بینی عملکرد خانواده بر اساس رابطه سبک‌های دلبستگی، تعهد مذهبی و سازگاری زناشویی دانشجویان متأهل. پژوهش‌نامه اسلامی زنان و خانواده، ۸(۲۰)، ۷۴-۵۷.

رمضانیان، علی، احمدی سعدی، عباس و مختاری، علیرضا. (۱۴۰۱). بررسی رابطه ایمان و عمل و تأثیر آن بر سلامت روان از منظر قرآن. قرآن و طب، ۷(۳)، ۸۰-۷۰.

سلگی، محمد، حیدری، حسین، صالح صدق‌پور، بهرام و آقاپور، احسان. (۱۳۹۸). بررسی رابطه بین بعد ملی هویت فردی و تمایز یافتگی فردی با میانجی‌گری ارتباطات جمعی و چرخه هویت اجتماعی. پژوهش‌های مشاوره، ۱۸(۷۰)، ۱۷۸-۱۶۱.

شکیبازاد، عاطفه، صابری، هائیده، ثابت، مهرداد. (۱۴۰۲). بررسی سبک‌های دلبستگی و سبک‌های هویت در گروه‌های مهاجر و غیرمهاجر شهر تهران. علوم روان‌شناختی، ۲۲(۱۲۶)، ۱۱۳۷-۱۱۵۰.

صدیقی ارفعی، فریبرز، گنجی محمد، یزدانی ورزنده، محمدجواد و نادری راوندی، مریم. (۱۴۰۰). رابطه سبک‌های هویت با جهت‌گیری مذهبی. جامعه‌شناسی کاربردی، ۳۲(۸۱)، ۲۲-۱.

صفورایی پاریزی، محمدمهدی. (۱۳۹۲). شاخص‌های خانواده کارآمد. پژوهش‌نامه مطالعات اسلامی زنان و خانواده، ۱(۱)، ۵۸-۲۹.

صیادی تورانلو، حسین، جمالی، رضا و میرغفوری، سید حبیب‌الله. (۱۳۸۶). بررسی رابطه اعتقاد به آموزه‌های مذهبی اسلام و هوش هیجانی دانشجویان. اندیشه‌نوین دینی، ۳(۱۱)، ۱۷۲-۱۴۵.

طباطبایی‌نژاد، سید سجاد. (۱۳۹۵). راهبردها و موانع تکوین «نگرش ایمانی» در قرآن کریم؛ مبتنی بر الگوی ناهماهنگی شناختی در روان‌شناسی اجتماعی. *مطالعات قرآن و علوم*، ۱(۲)، ۶۴-۳۷.

گراوند، هوشنگ (۱۳۹۹). نقش جهت‌گیری‌های مذهبی درونی و بیرونی بر اهداف و آرزوهای دانشجویان (مطالعه موردی دانشجویان دانشگاه علامه طباطبایی (ره)). *مسائل کاربردی تعلیم و تربیت اسلامی*، ۴(۴)، ۱۶۶-۱۳۷.

عزیزی، نعمت‌اله و سلیمانی، جواد. (۱۳۹۷). مطالعه نقش جهت‌گیری مذهبی در سلامت روان دانش‌آموزان دوره متوسطه. *فقه و اصول*، ۱(۱)، ۳۰-۱۶.

عسگری، مه‌رانا، حیدری، علیرضا و عسگری، علیرضا. (۱۳۹۴). رابطه هوش معنوی و جهت‌گیری مذهبی با بهزیستی روان‌شناختی و اضطراب وجودی در دانشجویان. *پژوهش در نظام‌های آموزشی*، ۹(۳۱)، ۱۹۰-۱۶۳.

قادری، داود و مصطفایی، علی. (۱۳۹۱). سبک‌های هویتی و جهت‌گیری مذهبی در دانشجویان دختر و پسر. *مطالعات اجتماعی روان‌شناختی زنان*، ۱۰(۴)، ۱۵۹-۱۳۷.

کلانتر هرمزی، آتوسا، عسلی طالکوئی، سکینه و مرادی لیاولی، قاسم. (۱۳۹۴). پیش‌بینی تاب‌آوری روان‌شناختی بر اساس میزان پایبندی مذهبی در زنان متأهل. *مطالعات روان‌شناسی بالینی*، ۱۹(۵)، ۱۳۸-۱۱۹.

مرتضوی، خدیجه و صیدی، زهرا. (۱۳۹۵). رابطه بین جهت‌گیری مذهبی با شادکامی و سلامت روان در دانشجویان. *نسیم تندرستی*، ۵(۳)، ۶۸-۶۲.

مطهری موید، وحید، ژیان باقری، معصومه، پیوندی، پریسا، بلیاد، محمدرضا و حسین‌زاده تقوایی، مرجان. (۱۴۰۲). عملکرد خانواده بر اساس جهت‌گیری مذهبی با میانجیگری بخشودگی در مردان و زنان شاغل شهر همدان. *رویش روان‌شناسی*، ۱۲(۵)، ۹۷-۱۰۸.

معماریان، الهه، معنوی پور، داود و صداقتی فرد، مجتبی. (۱۴۰۱). تبیین رابطه سبک‌های دلبستگی و باورهای معرفت‌شناسی با همدلی در دانشجویان. رهبری و مدیریت آموزشی، ۱۶(۱)، ۵۵-۲۷.

موسوی، سیدجواد، نوری، نجیب‌اله و جدیری، جعفر. (۱۳۹۶). رابطه‌ی پایبندی مذهبی و سبک‌های هویت با کارآمدی خانواده. اسلام و پژوهش‌های روان‌شناختی، ۳(۷)، ۶۶-۴۷.

میرحسینی، سیدحسین، نوحی، شهناز، جان‌بزرگی، مسعود، مهاجر، حسینعلی و ناصری فدافن، ملکه. (۱۳۹۹). نقش سلامت معنوی و مقابله مذهبی در پیش‌بینی اضطراب مرگ در بیماران مبتلابه ویروس کرونا. مطالعات اسلام و روان‌شناسی، ۱۴(۲۶)، ۴۲-۲۹.

Akbari, H. & Abdeyousefkhani, Z. (2014). Examining the relationship between religious commitment and life satisfaction. *Educational research Journal*, 10(43), 37-68. (In Persian)

Ali Akbari Dehkordi, M., Agha Yousefi, A. & Aslami, E. (2012). Examining the relationship between happiness and religious orientation and personality. *Psychological Studies*, 10(2), 119-142. (In Persian)

Ashnad, F., Rezaian Bilandi, H. & Ahmadi, M. R. (2019). The moderating role of religious orientation in the relationship between attachment styles and marital commitment. *Islamic Studies of Women and Family*, 7(13), 53-76. (In Persian)

Askari, M., Heydari, A. & Asgari, P. (2015). The relationship between spiritual intelligence and religious orientation with psychological well-being and existential anxiety in college students. *Research in Educational Systems*, 9(31), 163-190. (In Persian)

Aslani, K., Sayadi, A. & Aman Elahi, A. (2011). The relationship between attachment styles and family functions and general health. *Family Counseling and Psychology Quarterly*, 2(2), 163-177. (In Persian)

Astrachan, J. H., Binz Astrachan, C., Campopiano, G. & Baù, M. (2020). Values, spirituality and religion: Family business and the roots of sustainable ethical behavior. *Journal of Business Ethics*, 163, 637-645.

- Atash Afroz, A., Azimi, K. & Amini, M. (2015). The relationship of spiritual intelligence and religious orientation with happiness Among students of Kharazmi University. *Islam and Health of Journal*, 2(3), 7-14.
- Azizi, N. & Soleimani, J. (2017). Examining the role of religious orientation in the mental health of high school students. *Fiqh and Principles Quarterly*, 1(1), 16-30. (In Persian)
- Bardel, M. & Badri Gregari, R. (2022). The effect of attachment styles and family functioning on forgiveness in secondary school students. Knowledge and research in applied psychology. (article ready for publication). (In Persian)
- Barkhordari, M., Saidi, M. S. & Hojat Khah, S. M. (2023). The causal model of marital intimacy based on attachment styles, self-compassion and mindfulness in romantic relationships of couples. *Psychotherapy Culture and Counseling*, 14(55), 69-90. (In Persian)
- Berzonsky, M. D. & Kuk, L. (2022). Identity styles and college adaptation: the mediational roles of commitment, self-agency and self-regulation. *Identity*, 22(4), 310-325.
- Berzonsky, M. D. (2008). Identity formation: The role of identity processing style and cognitive processes. *Personality and Individual Differences*, 44(3), 645-655.
- Berzonsky, M. D., Branje, S. J. & Meeus, W. (2007). Identity-processing style, psychosocial resources, and adolescents' perceptions of parent-adolescent relations. *The Journal of Early Adolescence*, 27(3), 324-345.
- Berzonsky, M. D. & Neimeyer, G. J. (1988). Identity status and personal construct systems. *Journal of Adolescence*, 11(3), 195-204.
- Bretherton, J. (2013). The origins of attachment theory:: John Bowlby and Mary Ainsworth. *Developmental Psychology*, 28(5), 759-775.
- Davodi Nejad, B., Albushoke, K., Kariminia, M. M. & Ansari Moghadam, M. (2022). Depression and its treatment methods according to the Holy Quran. *New Developments in Psychology, Educational Sciences and Education*, 5(50), 1-13. (In Persian)
- Dehghani Tanha, B., Shahabizadeh, F. & Ayati, M. (2012). Family functioning and religious orientation. *Psychology and Religion*, 6(3), 81-95. (In Persian)

- Dunkel, C. S., Papini, D. R. & Berzonsky, M. D. (2008). Explaining differences in identity styles: Possible roles of personality and family functioning. *Identity: An International Journal of Theory and Research*, 8(4), 349-363.
- Erikson, E. H. (1964). Inner and outer space: Reflections on womanhood. *Daedalus*, 582-606.
- Garavand H. (2019). The role of internal and external religious orientations on the goals and aspirations of students' lives (Case study of students in Allameh Tabatabai University). *Applied Issues in Islamic Education*, 4(4), 137-166. (In Persian)
- Ghaibi, E., Soltani Manesh, M, R., Jafari Dezfooli, H., Zarif, F., Jafari, Z. & Gilani, Z. (2022). Comparison of marital satisfaction, emotional divorce and religious commitment among nurses and staff of Ahvaz Government Hospitals. *Eurasian Journal of Chemical, Medicinal and Petroleum Research*, 1(1), 33-39.
- Hassan, R. (2007). On being religious: Patterns of religious commitment in Muslim societies. *The Muslim World*, 97(3), 437-478.
- Heydari, H., Karimian N. & Salari, S. (2014). Examination of the relationship between fear of intimacy and identity styles and marital commitment of married couples. *Family Research*, 11(41), 73-86. (In Persian)
- Hosseini Sharqi, A. & Mirhashmi, M. (2015). The correlation identity styles and religious orientation with university students' general health. *Cognitive and Behavioral Science Research*, 6(1), 77-90. (In Persian)
- Imani, S., Baghbani Nader, M., Hosseinzadeh Oskooi, A. & Noroozi Dashtaki, M. (2021). Investigating the mediating role of gratitude in the relationship between religious orientation and marital satisfaction. *Rooyesh Psychology*, 10(5), 1-12. (In Persian)
- Janbozorgi, M. (2007) Religious orientation and mental health. *Research in Medicine*, 31(4), 345-350. (In Persian)
- Janbozorgi, M. (2010). Construction and validity of religious adherence test on the basis of the statements of Quran and Nahjul Balaghah. *Studies in Islam and Psychology*, 3(5), 79-105. (In Persian)

- Kalantar Hormazi, A., Talkoe, S. & Moradi, G. (2015). Predicting psychological resiliency based on the level of religious affiliation in married women. *Clinical Psychology Studies*, 5(19), 119-138. (In Persian)
- Khayat, E., Attari, Y. & Koraei, A. (2018). Relationship between attachment styles and maladaptive schemas with tendency to infidelity: Moderating role of religious commitment. *Journal of Research in Behavioural Sciences*, 16(4), 440-452. (In Persian)
- Luyckx, K., Schwartz, S. J., Berzonsky, M. D., Soenens, B., Vansteenkiste, M., Smits, I. & Goossens, L. (2008). Capturing ruminative exploration: Extending the four-dimensional model of identity formation in late adolescence. *Journal of Research in Personality*, 42(1), 58-82.
- Marcia, J. E. (1980). Identity in adolescence. *Handbook of adolescent psychology*, 9(11), 159-187.
- Memarian, E and Manavipour, D and Sedaghati Fard, M. (2022). Explain the relationship between attachment styles and epistemological beliefs with empathy in students. *Educational Leadership & administration*, Islamic Azad University, Garmsar branch, 16 (1), 27-55. (In Persian)
- Mirhosseini, S. H., Nouhi, S., Janbozorgi, M., Mohajer, H. & Naseryfadafan, M. (2019). The role of spiritual health and religious coping in predicting death anxiety among patients with Coronavirus. *Islamic Studies and Psychology*, 14(26), 29-42. (In Persian)
- Mortazavi, K. & Saidi, Z. (2017). The relationship between religious orientation and happiness and mental health in students. *Nasim Tossansi Quarterly*, 5(3), 62-68. (In Persian)
- Motahari Moayed, V., Jian Bagheri, M., Peyvandi, P., Bliad, M. R. & Hossienzadeh Taghvaei, M. (2023). Family functioning based on religious orientation with the mediation of forgiveness in working men and women in Hamedan. *Rooyesh*, 12(5), 97-108. (In Persian)
- Mousavi, S. J., Noori, N. & Jodeir, J. (2017). The relationship of religious commitment and identity styles with family efficiency. *Islam & Psychological Research*, 3(1), 47-66. (In Persian)
- Pakdaman, S. (2001). Investigating the Relationship Between Attachment and Sociability in Adolescence. Ph.D Thesis in Psychology, University of Tehran). (In Persian)

- Peykani, J., Sure, K. & Safari, A. (2023). The nature of faith from a metaphorical point of view in cognitive sciences. *Metaphysical Investigations*, 6(3), 139-162. (In Persian)
- Radi, H., Mashayekhi, S. & Nouri, N. (2012). Investigating the relationship between Islamic optimism, depression and stress coping styles of students. *Psychology and Religion*, 6(1), 29-44. (In Persian)
- Ramazanian, A., Ahmadi Saadi, A. & Mokhtari, A. (2022). Examining the relationship between faith and action and its impact on mental health from the perspective of the Quran. *Quran and Medicine*, 7(3), 70-80. (In Persian)
- Rasouli, A. & Kehrizi, Z. (2019). The prediction of family function based on relationship among married student attachment styles, religious and marital compatibility. *The Islamic Journal of Women and Family*, 8(20), 57-74. (In Persian)
- Safurai Parizi, M/. M. (2013). The indexef of efficient family. *The Islamic Journal of Women and the Family*, 1(1), 58-29. (In Persian)
- Sayadi Touranlou, H., Jamali, R. & Mirghafouri, H. (2006). Investigating the relationship between beliefs in religious teachings of Islam and students' emotional intelligence. *New Religious Thought Quarterly*, 3(11), 145-172. (In Persian)
- Schwartz, S. J., Luyckx, K. & Vignoles, V. L. (Eds.). (2011). *Handbook of Identity Theory and Research*. Springer Science & Business Media.
- Schwartz, S. J., Mullis, R. L., Waterman, A. S. & Dunham, R. M. (2000). Ego identity status, identity style, and personal expressiveness: An empirical investigation of three convergent constructs. *Journal of Adolescent Research*, 15(4), 504-521.
- Sedighi Arfaee, F., Ganji, M., Yazdani Varzaneh, M. & Nadi Randi, M. (2021). The relationship between Identity styles with religious orientation among the students of Kashan University. *Applied Sociology*, 32(81), 1-22. (In Persian)
- Shakiba Rad, A., Saberi, H. & Sabet, M. (2023). Investigating attachment styles and identity styles in immigrant and non-immigrant groups in

Tehran. *Journal of Psychological Science*, 22(126), 1137-1150. (In Persian)

Smith, C. (2017). *Religion: What it is, how it works, and why it matters*. Princeton University Press.

Smits, I., Soenens, B., Luyckx, K., Duriez, B., Berzonsky, M. & Goossens, L. (2008). Perceived parenting dimensions and identity styles: Exploring the socialization of adolescents' processing of identity-relevant information. *Journal of Adolescence*, 31(2), 151-164

Solgi, M., Heidari, H., Saleh Sadaghpour, B. & Aghapour, E. (2019). Investigating the relationship between national dimension of individual identity and individual differentiation by communicating communicative mediation and social identity cycle. *Journal of Counseling Research*, 18(70), 161-178. (In Persian)

Tabatabaiejad, S. (2016). Strategies and obstacles for developing a faith attitude in the Holy Quran; Based on the cognitive dissonance model in social psychology. *Quran and Science Studies*, 1(2), 37-64. (In Persian)

© 2024 Alzahra University, Tehran, Iran. This article is an open-access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 International (CC BYNC 4.0 license) (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

نویسندگان

ma.sayyad@alzahra.ac.ir

مریم صیاد شیرازی

استادیار گروه روان‌شناسی، پژوهشکده زنان دانشگاه الزهرا (سلام الله علیها)، تهران، ایران.

iman.zaghian98@gmail.com

ایمان زاغیان

دانشجوی دکتری روان‌شناسی شناختی، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه خوارزمی تهران، پردیس کرج، ایران.